

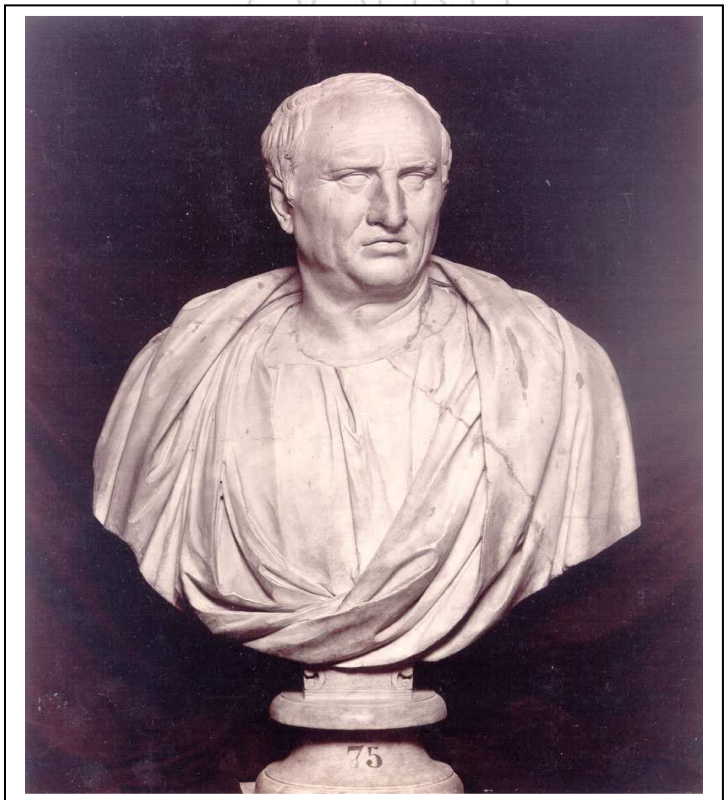


# ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2014

Επιμέλεια:  
Ομάδα Φιλολόγων  
Ωθησης



Παρασκευή, 6 Ιουνίου 2014  
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ  
ΛΑΤΙΝΙΚΑ

## A1. ΚΕΙΜΕΝΟ

**A1.** Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Tam prope a muris habemus hostem! Itaque cavete periculum, tutamini patriam. Oribus urbis nolite confidere. Fiduciam, quae nimia vobis est, deponite. Neminem credideritis atriae consulturum esse, nisi vos ipsi patriae consulueritis. Mementote rem publicam in extremo discrimine quondam fuisse!

Bello Latino T. Manlius consul nobili genere natus exercitui Romanorum praefuit. Is cum aliquando castris abiret, edixit ut omnes pugna abstinerent.

Tum interrogavit filiam, utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva. Cum illa respondisset «ego, pater, cana esse malo», mendacium illi pater obiecit: «Non dubito quin calva esse nolis. Quid ergo non times ne istae te calvam faciant?».

**Μονάδες 40**

## ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Τόσο κοντά στα τείχη έχουμε τον εχθρό! Επομένως φυλαχτείτε από τον κίνδυνο, προστατέψτε την πατρίδα. Μην έχετε εμπιστοσύνη στις δυνάμεις της πόλης. Την αυτοπεποίθηση, η οποία είναι υπερβολική σε σας, να αποβάλετε. Μην πιστέψετε ότι θα ενδιαφερθεί κανείς για την πατρίδα, αν εσείς οι ίδιοι δε φροντίσετε για την πατρίδα. Να θυμάστε ότι η πολιτεία βρέθηκε κάποτε στον έσχατο κίνδυνο!»

Στο λατινικό πόλεμο ο ύπατος Τίτος Μάνλιος, ο οποίος καταγόταν από αριστοκρατική γενιά, είχε την αρχηγία του στρατού των Ρωμαίων. Αυτός, όταν κάποτε έφευγε από το στρατόπεδο, διέταξε να απέχουν όλοι από τη μάχη.

Τότε ρώτησε την κόρη (του), αν μετά από μερικά χρόνια θα προτιμούσε να είναι ασπρομάλλα ή φαλακρή. Όταν εκείνη είχε απαντήσει «εγώ, πατέρα, προτιμώ να είμαι ασπρομάλλα», ο πατέρας (της) πρόβαλε σε εκείνη (ένα) ψεύτικο επιχείρημα: «Δεν αμφιβάλω ότι δε θέλεις να είσαι φαλακρή. Γιατί λοιπόν δε φοβάσαι μήπως αυτές εδώ σε κάνουν φαλακρή;»

## ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Β1.

**B1.** Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις και φράσεις:

**prope** : τον υπερθετικό βαθμό

**opibus** : την ονομαστική πληθυντικού αριθμού

**nimia** : τον αντίστοιχο τύπο στο συγκριτικό βαθμό

**neminem** : τη γενική ενικού αριθμού

**ipsi** : τη δοτική ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος

**extremo** : τον αντίστοιχο τύπο στο θετικό βαθμό

**discrimine** : την αιτιατική πληθυντικού αριθμού

**nobili genere** : την ονομαστική πληθυντικού αριθμού

**exercitui** : την αφαιρετική πληθυντικού αριθμού

**omnes** : την αφαιρετική ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος

**illa** : την ονομαστική ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος

**pater** : τη γενική πληθυντικού αριθμού

**istae** : τη γενική πληθυντικού αριθμού στο ίδιο γένος

**te** : τη δοτική πληθυντικού αριθμού στο γ' πρόσωπο.

Μονάδες 15

## ΑΠΑΝΤΗΣΗ

**prope** : proxime

**opibus** : opes

**nimia** : magis nimia

**neminem** : nullius

**ipsi** : ipsi

**extremo** : extero

**discrimine** : discrimina

**nobili genere** : nobilia genera

**exercitui** : exercitibus

**omnes** : omni

**illa** : illud

**pater** : patrum

**istae** : istarum

**te** : sibi

**ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Β2.**

**B2.** Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

**habemus** : το γ' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής μέλλοντα στην ίδια φωνή

**cavete** : το σουπίνο και στους δύο τύπους

**tutamini** : τις μετοχές όλων των χρόνων στην αιτιατική ενικού του αρσενικού γένους

**nolite** : το β' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού

**deponite** : το γ' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής παρακειμένου στην ίδια φωνή

**natus** : το απαρέμφατο του ενεστώτα

**abiret** : το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής μέλλοντα

**edixit** : το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή

**abstinerent** : το γ' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή

**mallet** : το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα

**obiecit** : το β' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού στην άλλη φωνή

**faciant** : τον αντίστοιχο τύπο στην άλλη φωνή.

**Μονάδες 15**

**ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

**habemus** : habent

**cavete** : cautum, cautu

**tutamini** : tutantem, tutaturum, tutatum

**nolite** : nolles

**deponite** : deposuerit

**natus** : nasci

**abiret** : abibunt

**edixit** : edic

**abstinerent** : abstineant

**mallet** : mavultis

**obiecit** : obicereris / obicerere

**faciant** : fiant

**ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Γ1.**

**Γ1α.** Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω τύπων: **opibus, vobis, neminem, patriae** (το 1<sup>ο</sup> του κειμένου), **fuisse, bello, genere, aliquot, cana, illi, te.**

**Μονάδες 11**

**Γ1β.** «**Itaque cavete periculum**»: να επαναδιατυπώσετε την πρόταση, ώστε να εκφράζεται απαγόρευση και με τους δύο τρόπους.

**Μονάδες 4**

## ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Γ1α.

**opibus:** αφαιρετική οργανική του μέσου στο απαρέμφατο «confidere»**vobis:** δοτική προσωπική κτητική στο ρήμα «est»**neminem:** υποκείμενο στο απαρέμφατο «consulturum esse», ετεροπροσωπία**patriae:** δοτική προσωπική χαριστική στο απαρέμφατο «consulturum esse»**fuisse:** αντικείμενο στο ρήμα «mementote», ειδικό απαρέμφατο («rem publicam»): υποκείμενο απαρεμφάτου, ετεροπροσωπία)**bello:** αφαιρετική του χρόνου στο ρήμα «praefuit»**genere:** αφαιρετική της καταγωγής στη μετοχή «natus»**aliquot:** επιθετικός προσδιορισμός στο «annos»**cana:** κατηγορούμενο στο «ego» (μέσω του συνδετικού τύπου «esse»)**illi:** έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα «obiecit»**te:** αντικείμενο στο ρήμα «faciant»

Γ1β.

Itaque nolite cavere periculum.

Itaque ne caveritis periculum.

## ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Γ2

Γ2α. «**quin calva esse nolis**»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής της (μονάδα 1), να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1) και να δικαιολογήσετε την έγκλιση και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδα 1).

Μονάδες 4

Γ2β. Να μετατρέψετε:

- τη μετοχή στη φράση «**T. Manlius consul natus...**» σε ισοδύναμη δευτερεύουσα πρόταση (μονάδες 2).
- τη δευτερεύουσα πρόταση «**Is cum aliquando castris abiret**» σε μετοχή (μονάδες 2).

Μονάδες 4

Γ2γ. «**Tum interrogavit filiam, utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva**»: να μετατρέψετε την πλάγια ερωτηματική πρόταση της περιόδου σε ευθεία ερώτηση με όλους τους δυνατούς τρόπους ως προς την εισαγωγή.

Μονάδες 7

## ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Γ2α. «**quin calva esse nolis**»: δευτερεύουσα πρόταση του quin, ως αντικείμενο στο ρήμα «non dubito». Εισάγεται με το σύνδεσμο «quin» (γιατί το ρήμα εξάρτησης συνοδεύεται από άρνηση), εκφέρεται με υποτακτική (όπως όλες οι προτάσεις του «quin», διότι το περιεχόμενό τους εκφράζει την πρόθεση του υποκειμένου του ρήματος

της κύριας πρότασης) ενεστώτα, γιατί το ρήμα εξάρτησης («non dubito») είναι αρκτικού χρόνου και αναφέρεται στο παρόν – μέλλον (ιδιόμορφη ακολουθία χρόνων). Η πρόθεση είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας με την δευτερεύουσα πρόταση) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της.

Γ2β.

- T. Manlius consul, qui natus erat.
- Is abiens aliquando castris.

Γ2γ.

- «Filia, utrum post aliquot annos cana esse mavis an calva?»
- «Filia, mavisne post aliquot annos cana esse an calva?»
- «Filia, post aliquot annos cana esse mavis an calva?»

## ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Τα θέματα διακρίνονται για την διαβαθμισμένη δυσκολία τους. Τα ζητούμενα της γραμματικής καλύπτουν όλο το φάσμα της. Τα ζητούμενα του συντακτικού είναι αρκετά απαιτητικά, αφού περιλαμβάνουν αρκετές μετασχηματιστικές ασκήσεις. Όλα τα ζητούμενα είναι προσπελάσιμα από υποψηφίους με γνωστική επάρκεια και συστηματική προετοιμασία.

